

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

== Cijena u prodaji 1 K 50 ni ==

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata . . . . . K 72—
Polugodišnja . . . . . „ 36—
Četvrtgodišnja . . . . . „ 18—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

== Цена у продаји 1 К 50 фил. ==

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата . . . . . К 72
Полугодишња . . . . . „ 36
Четвртгодишња . . . . . „ 18
За иноземство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

VALDA (Ptuj):

Kako se dela!

Opombe k »Uredbi o ustroju gospodniskih šol.«

V Uradnem listu št. 133 je izšla »Uredba o ustroju gospodniskih šol.« Ker sem član kuratorija »Mladike« v Ptuju, ki vzdržuje gospodnisko šolo zato si dovoli- liem, da napišem svoje mnenje o tej »Uredbi.«

Pozdravljam uredbo, dasiravno vsebuje nekatere stvari, ki jih moramo pobijati.

Med učne predmete gospodinske šole (čl. 2) nikakor ne spada leponisje, če se sprejemajo deklice, ki so »dovršile (!) natmanj popolno osnovno šolo« (čl. 13). Tkanje tudi ne bo pripraven predmet za vse kraje naše države!

Predpisana starost (14 let) za goienke (čl. 13) se mi zdi prenizka, ker je malo deklic v tej starosti že sposobnih za vsa dela. Mi ne sprejemamo deklic pod 16 leti.

Kričeče pa so določbe glede učitelstva in nadzorstva. Med kaznimi za učitelstvo (čl. 32) se omenja izguba plače od petih dni do treh mesecev! In to kazen izreka nadzornica za gospodinske šole (čl. 33)! Avstrijska učiteljska službena pragmatika (zakon 28. 7. 1917) razlikuje redovne kazni (mi bi rekli »svarila«):

onomn in grajo, kateri sme izreči uradni predstojnik. Težje pa so disciplinarne kazni: ukor, izključenje od povzicanja plače in od napredovanja, znižanje plače (a ne popolna izguba!) upokojitev in odbust. Toda teh kazni ne narekuje samovolja enega edinega predstojnika kakor v čl. 33 obravnavane »Uredbe«, temveč edino le d'isciplinarna komisija. Upamo, da bo učiteljsko Udruženje energično protestiralo proti takim srednjeveškim določbam, da centralo v Beogradu enkrat za vselej mine večelenie po takšni ali podobni službeni pragmatiki. Tudi splošna uradniška organizacija bi morala zavzeti stališče proti tem določbam.

Da se ministrstvu nalaga delokrog, katerega bi lahko opravljala pokrajinska instanca (višji šolski svet je popolnoma izobčen) tega smo že vajeni. N. pr. čl. 37 določa, da učiteljice premešča minister za prosveto, kar je sicer v protislovju s čl. 33, da šolska nadzornica izreka kazen premeštve. Suplente za srednje šole premešča višji šolski svet v Ljubljani in letos en teden pred začetkom šole še nismo vedeli, katere nove suplente dobimo na posamezne zavode. Kako bi bilo, če bi o tem odloča! minister? Definitivna imenovanja in nameščenja naj ostanejo centralni, začasna premeščenja iz službenih potreb pa naj izvršuje pokrajinska instanca, da se poslovanje ne zavleče.

Ne bom dalje razpravljial o posameznih določbah, o katerih končno različni ljudje moremo imeti različna mnenja. Ko sem »Uredbo« čital, sem se samo vprašal: Ali v Beogradu sploh vedo, da imamo mi gospodinske šole v Ljubljani, Mariboru, Ptuju itd.? Zakaj niso upoštevali ustroja, ki se je pri nas že kolikor toliko obnesel? — Saj ne zahtevamo, da mora minister ali njegov referent vse vedeti. Pa naj vpraša strokovniake saj so mu vsi uradi na razpolago!

To je zopet tipičen primer, kakšno ne sme biti izenačenje in kakšne centralizacije si ne želimo. Zato pa, referenti, ki ste določeni za Beograd, ne čakajte, temveč idite na delo!

J. MLINAR (Zidani most):

Sodni vročevalci.

V št. 43. »Našega Glasa« se je nekdo spomnil revežev vseh revežev t. j. sodnih vročevalcev. Hvala! Toda bilo bi dobro, da se obrazloži tudi, kako pomagati tem siromakom, ki so danes po večini vojni invalidi.

Potreba je posvetiti jim večjo skrb s strani države in ljudstva sploh. Treba je da se zavzamejo zanje tisti, ki poznajo njih trpljenje in bedo. Jasno je, da z mesečnimi prejemki 366 K ne morejo skrbeti niti za najbornejše hrano. Kje je vse ostalo?

LISTEK.

FR. ROJEC (Ljubljana):

Na delo!

I.

Izvajanja v podlistku »Vivos voco« mi silijo nero v roko. Napisati hočem še laz nekaj stavkov v podkrepitev. Pisec podlistka mi je dobro znan: priganja nas javne nameščence na javno delo. Ima prav. Kdor je že toliko delal in še dela poleg svoje stanovske službe za kulturo in splošni napredek slovenskega naroda, kolikor ravno on je popolnoma upravičen nas priganjati na delo. Saj smo mi javni nameščenci vendar cvet slovenske inteligence in če ne homo mi budili naroda k napredku ter mu kazali z lastnim vzledom poti v boljšo bodočnost, kdo pa naj bo njegov pravi buditelj in voditelj?!

Mnogi bodo ugovarjali: »Ali ni dovolj, da vestno opravljamo svoje službene posle, in da s tem izpolnjujemo svoje stanovske dolžnosti? — Kdo more od nas zahtevati še kaj več? Nihče!« — Da, res je tako! Čast jim! Toda če bi bili od nekda vsi Slovenci vršili le svojo stanovsko dolžnost bi slovenskega naroda zdaj že ne bilo več na svetu. Bil bi že ves potučen. Oteli in v življenju so ga ohranili le naši vrli kulturni ali duševni delavci, ki so vršili vestno in pošteno svoje doklične dolžnosti ter do vrhu — še nekaj več.

Simon Gregorčič je bil tudi eden najvnetejših narodnih boriteljev. Natančen in marljiv v svoji službi, je bil obenem pesnik, ki nam še iz groba kliče:

»Ne samo kar veleva mu stan,

kar more to mož je storiti dolžan!

Kakor je on s temi besedami opominjal in vzpodbujal na kulturno narodno delo svoje rojake, tako je delal tudi sam. Izvrševal

je zvesto dolžnosti svojeva stanu, ves svoj razpoložliivi prosti čas pa je vporabljal za neumorno delovanje v prid naroda in domovine. Napisal je več knjig pesmi, ki so pravi biseri slovenskega pesništva. Tudi drugi slovenski kulturni delavci so izvrševali svoje kulturno delo v prostem času izven svojih službenih opravil. Zakaj naš narod je bil v Avstriji tako majhen, tako potlačen in ubožen, da ni mogel vzdrževati lastnih umetnikov, država pa je vsako slovensko kulturno delo raie zatirala nego podpirala. Koliko je slovenskih glashenkov skladateljev, slikarjev, ki so bili in so še dandanes v prvi vrsti uradniki!

In vzemite v roko zgodovino slovenskega slovstva! Od Trubarja do danes neprevedna vrsta javnih nameščencev ki so že delovali v smislu Gregorčičevega gesla! Adam Bohorič, ravnatelj deželne latinske šole v Ljubljani in Jurj Dalmatin.

Zlasti čevljev raztrgajo mnogo več nego drugi javni nameščenci. Sodni vročevalec hodi po 6 ur in še dalje samo na eno stran svojega okoliša. Svojo službo vrši dan za dnem; po hribih in grmovju išče potov in ljudi, katerim ima vročiti sodne spise. Na mojem službenem mestu vstaja vročevalec ob petih zjutraj ter se vrača šele pozno zvečer, ponavadi ne da bi bil zavžil ves dan kaj gorkega. To se godi z malimi izjemami skoraj vsak dan. Da taka služba ni itak rahlemu zdravju, čevljem in obleki na korist, posebno v snegu in dežju, je pač umljivo.

Vse to pa bi se dalo popolnoma enostavno rešiti na korist sodnih vročevalcev in mnogih dosedaj še nezaposlenih invalidov ter države sploh.

Sodne vročevalce naj se popolnoma odpravi. Vse sodne vroče naj opravljajo občinski slugi, kar se ponekod že vodi. Kar je zelo neupodobno, lahko vroče sodni slugi. Ker pa imajo sedaj občine povečini izgovor, da ne morejo vzdrževati stalnega občinskega slugi, naj jim pri tem pomaga država! Naredba, po kateri se morajo tudi občinski uradi pri nameščanju svojih uslužbencev ozirati v prvi vrsti na invalide, že obstoji. Vsaka občina ima dovolj invalidov, ki so za službo obč. slugi sposobni in si žele službe. Tem invalidom so znani vsi kraji domače občine ter povečini tudi ljudje. Zato bi jim bila dostava sodnih spisov veliko lažja kot sodnemu vročevalcu, ki ima po navadi vročevati po štirih ali petih več občinah. Ta nitj v desetih letih ne pozna vseh ljudi svojega okoliša. Tako se mu prav lahko zgodi, da vroči spis v roke nenaslovljencu, ki se le iz radovednosti, kaj je v spisu, izdaja za naslovljenca. Tudi bi obč. sluga, ki ima že itak oskrbovati dostave političnih oblasti in drugih državnih uradov, te spise lahko spotoma vročal. Na ta način bi se ne mučil, kakor se mora mučiti sodni vročevalec, ker bi lahko doma spal in jedel ter bi ne raztrgal toliko čevljev in obleke. Veliko trpljenja bi se na ta način prihranilo ljudem, ki se sedaj mučijo kot sodni vročevalci.

Sedaj pa še plača! V kolikor mi je iz lastne izkušnje kot bivšemu občinskemu tajniku znano, imajo občinski slugi mesečne plače 400 K in službeno obleko obuvalo ter prosto stanovanje v občinski hiši. Od uradnih in zasebnih oklicev ter z drugimi postranskimi dohodki zaslužijo

še 300 K. Država naj bi prispevala obč. slugi še prejemke, ki jih sedaj izdaja sodnemu vročevalcu in slugam. Na ta način bi občinski sluga zasilno izhajal kot moramo izhajati drugi. Ne mučilo bi se pa siromašnih sodnih vročevalcev kakor se jih dosedaj. Invalid dobiva vsak še svojo pokojnino, ki se, upajmo, kmalu tudi poveša. Na ta način bi se pomagalo mnogim invalidom do službe, dosedanjim sodnim vročevalcem pa do izboljšanja.

Ako bi država danes plačala sodnemu vročevalcu 1600 K mesečno, bo vročevalec v trgu ali mestu, kjer je uslužben, komaj kot samec izhajal. Treba je namreč vedeti, da potrebuje sodni vročevalec letno najmanj 6 parov čevljev in dve obleki, če hoče biti vsaj za silo oblečen. Po predstojećem načrtu bi prišlo tudi mnogo invalidov v službo, in bi se državo razbremenilo dosti skrbi.

Seveda bi bilo treba potem spraviti vse dosedanje vročevalce dogovorno z občinami v nove službe, sposobne pa imenovati vsaj za pomožne sodne slugi. Vse to bi se zgodilo zelo lahko, ker je večina občin, ki sedaj še nimajo stalnega obč. slugi. Tako n. pr. opravlja pri tukajšnji trški občini označeno službo boleha stara žena, ki bi jo vsak čas rada pustila.

Treba je pa hiteti, ker najprimernejši čas za to ureditev t. j. novo leto, bo tu. Čas pa je, četudi ne ravno po predstojećem načrtu, da se na vsak način hitro reši sodne vročevalce njih bednega stanja, v katerem životarijo.

A. A. (Ribnica):

Misel proletarca na predvečer pred volitvijo dne 28. nov. 1920.

Le nekaj ur še in — kroglice bodo padle... A ne težke svinčenke! Pač pa papirnatih, malih: polzele bodo iz stisnjenih pesti in padale, padale druga za drugo lahko neslišno. In bodo tudi pobišale, podirale! Bodo li? Vidim jih v duhu, kako bodo stonali k skrinjicam z neodločnimi obrazi, tiščoč v osineli desnici odločujočo kroglico. Še poslednji trenotek! Izrazi zadreg, prostodušni obrazi s pečatom suženstva na čelu: opazil pa hodeš tudi posmešek okoli ust, porogljiv zasmeh v očeh — in brezbrizne, udane obraze. Neverjetno kako človek rad pozablja neprijetnih dogodovščin in kako nerad — prijetnih.

magister filozofije kot jezikoslovca sta že v 16. veku storila dosti, dosti več kakor ima »veleva stan«. Dekan Janez Ludovik Schönleben, vikar Fr. Miha Paglovec in cela vrsta drugih mož je tekom 17. veka neumorno delala za kulturo našega naroda. V prosvitljeni dobi 18. veka pa so naši duhovniki, učitelji profesorji, uradniki in celo kmetje tekmovali v delu za prosveto slovenskega ljudstva.

In 19. vek!

Dr. Prešeren je bil uradnik, odvetnik in pesnik. Slomšek duhovnik in pisatelj. Bleiweis zdravnik in urednik. Vesel Koseski finančni uradnik in literat. Fr. Cengnar poštni uradnik in pesnik. Matija Valjavec profesor in pisatelj-pesnik. Luka Svetec uradnik, literat in politik. Fr. Levstik, uradnik, jezikoslovec, pesnik in kritik. Anton Janežič profesor, urednik in pisatelj. Fr. Eriavec profesor in pisatelj. Jos. Jurčič uradnik in pisatelj. Jos. Stritar pro-

fesor in pisatelj-pesnik, kritik. Jos. Ogričec profesor in pisatelj. Anton Koder poštni uradnik in pisatelj. dr. Jakob Sket profesor in pisatelj. Fran Levec profesor in pisatelj. Anton Aškerc, uradnik in pesnik. Ivan Vrhovec Simon Rutar. Fr. Orožen, dr. Fr. Detela, Josip Starč, Janez Trdina, Fr. Lampe, Fr. Gestrin, A. Funtek, Miha Opeka, vsi profesorji in pisatelji... Ne bom navedel najnovejših naših kulturnih in politično-socialnih delavcev: vsi vrše poleg poklica še ogromno delo po naših mestih, trgih in vaseh, v društvi, zavodih, uredništvih kot odborniki režiserji, igralci-diletanti, pevci, časnikarji pisatelji itd. itd.

Kakšna bi bila naša kultura če bi bili tudi ti delali: »Da le opravim dobro svoje stanovske dolžnosti. — vse drugo meni nič mar!«

A tako mora biti tudi v bodoče.

Vedno se jih spominja: onih starih, dobrih časov! Bral sem pred nekaj meseci uvodnik v »Slov. Narodu«; napisal ga je Kremen. Kako ga je nam napisal prav iz srca: »Prišli bode še med nas, vi samozvanci! Prosili nas bode nadalinieva poverjenja, zaupanja; tirjali ga bode. A mi bomo tirjali od vas računa! Kje, kako ste orali, kaj ste sejali? Kje je sad vašega dela? Dve leti edinole zapravljate čas in denar! itd.« Tako nekako se je ozglasil Kremenov: Jaz obtožujem... Vrnili so se med nas Bivši samozvanci zahtevali zdale za svoj trud in delo — zahvale in za nagrado nadalinie izvolitve. »Kaj smo vse že storili za vas: pogledite: draginske doklade itd. In še oklevate? Ali ste slepi, gluhi, bebeci? O, vi nehvaležniki!« Vemo da gre zdale za ustavo, Toda do delih te moramo soditi! in slenci, gluhi, bebeci odhatalo na volišče, da vas bodo sodili. Ali nat volilo po svoji nameti, ali po srcu? Zato toliko neodločnosti... Uradnik preživlja nathušo duševno krizo. Tradicija in — nova doba, nov čas. Ne dvomim, da bodo okostenele navade zelo ovladovale; večji del bode pa sledil klicu srca. Srce nikdar ne vara. Ne mislim baš samo na Slovenijo če trdim: Razočaranje bo brzkone ogromno — in za vse. Za uradnika bode pa vzlic vseobčemu razočaranju ostalo življenje isto: monotono bode, sivo, bedno.

JOŽEF ZAZULA (Maribor):

Kalkulator, kje si?

Jugoslavija je podedovala upravno posebnost, namreč največji okraj stare Avstrije lepi Maribor s 140 občinami. Ta upravna posebnost pa je hkratu jasen vzrok naših davčnih razmer, kajti ves okraj plača okroglo 32.000 K čiste razredovine, toliko kolikor zaslužita dva srednjevrstna delavca v enem letu. Ta zaslužek dveh delavcev sta pripravljala dva uradnika več kakor tri mesece, predno se je vsota pravilno porazdelila in ustotvila za vsakega izmed 6—7000 davkoplačevalcev. Ti davkoplačevalci bodo imeli zopet svoje poti in pisarnice da bodo plačali letni zaslužek dveh delavcev, in urad sam ima in bo imel znatne stroške s tiskovinami, zaračunjevanjem in percepcijami, predno se bo »velikanska« svota 32.000 K zgubila v državni blagajni in vknjižila na posameznike.

Svetovna vojna je oprostila vse slovanske narode izpod tujeja jarma. Tudi nam Slovincem se je nasmejala zlata svoboda. Mislili smo, da nas ne more nihče več zaslužiti in domišljali smo si, da je že dovolj storjeno za naše večno odrešenje. Nekateri pa so pozabili docela dolžnosti do naroda in domovine ter so začeli misliti in delati le zase. S tem so dokazali svetu da niso rodoljubi, da ni zrel in kulturn ves naš narod, nego da imamo preveč »slabičev« ki so prehitro zamenjali svojo domovinsko liubezen s trebušno liubeznijo. Vpričo takih polavov so se naši narodni sovražniki ojuščili. Doživeli smo sramotne epizode, a sovražniki so nam izlahka odščipnili kar na dveh straneh velike pokrajne naše najznamenitejše domovine. Tako so nam znova zaslužili skoraj tretjino vsega slovenskega naroda. Ta grozna narodna nesreča, naj bi vsaj zdale izmodrila vse Slovence ter za vedno do-

Pa porečete: kaj pa drugi davki: ali ti nič ne veljajo? Pač! Na novo za okolico predpisana najemarina je približno enako visoka — treti zaslužek dveh delavcev: in zemliarina znaša okoli 192.000 kron. — kar znaša približno letni zaslužek petnajstih delavcev srednje vrste.

Te številke, katere je stara Avstrija pridno skrivala pod plaščem najstrožje uradne tajnosti, smo razglasili v splošno znanje tistim ljudem, ki s peresom in jezikom oznanjajo evangelij ogromnih davkov.

V Mariboru največiem okraju bivše Avstrije znašajo realni davki zaslužek $2 + 2 + 15 = 19$ delavcev srednje vrste po drugih okrajih pa še slabše. Številka 19 nam torej pravi, da je imenovani okraj glede realnih davkov **upravno pasiven**, ker taka enota, kakor je 14 milijonska država, vendar ne more šteti med aktiva zaslužka devetnajstih delavcev v svojem največiem okraju!

Te številke pa nam dajejo še drug nauk!

Priljavljamo se na upravno porazdelitev vse države. Učeni in neučeni ljudje pisarijo članke o razdelitvi po plemenih, o predsednikih in guvernerjih, o preobljici uradništva in o tem, kako vso upravo izenačiti, urediti ceneje in odpraviti pisarniško obilnost. Može pogovorite se z našimi 19 delavci: ti vam povedo!

Pa pustimo ironijo in povejmo takoj: za pravilno upravno porazdelitev ljubljene Jugoslavije niso merodajni ne predsedniki, ne guvernerji, ne uradniki, ne uradne pisarnije, temveč **gospodarsko in zemljepisno** razmerje dotičnega okraja **ob unoštevanju**, ali so davčni dohodki rečene teritorije tako veliki, da se sme prištevati urad med davčno aktivne. Na samo ploskev ne smemo gledati! Mislimo si veliko podjetje sredi nerodovitnega sveta na ploskvi 5—6 km². Na tem svetu ni poljedelcev, ne trgovcev, temveč golo podjetje z velikim konsumnim društvom, kjer dobivajo delavci potrebno. Ploskev je tolika, da bi zadostovala za poseben okraj ali pa bomo ustanovili? Ne! Podjetje ima eno samo stranko (sebe), torej enega samega davkoplačevalca in ta more opraviti svoje uradne posle tudi v sosednjem najsibo tudi 30 km oddaljenem uradišču.

učila da narod, ki mu je več za lastni trebuh nego za blagor celokupne države, ni vreden svobode!

Dobili smo svoje visoke in srednje ter razne strokovne šole, imamo svoja gledališča, velika podjetja, založbe, svoje resniške pisatelje, slikarje, in druge umetnike. Kako bomo zanaprej vzdrževali vse te dragocene kulturne, socialne in gospodarske naprave in duševne delavce? Saj se je naša domovina naenkrat tako skrčila in je nas Slovencev ostalo tako hore malo v svobodni lastni državi! Svojih knjiž in časopisov ne bomo mogli več svobodno pešljati rojakom v drugo državo. Vsak književni založnik bo desetkrat premislil, mu li kaže založiti to ali ono novo slovensko knjigo za peščico jugoslovanskih Slovencev. Brez književnosti pa ni kulture in brez kulture ni naroda! Naša rešitev je torej le v zvezi velike države, v edinosti s Srbi in Hrvatji!

Porečete, da so taki kraji redki. Niso redki edino v tem, so izvzeti, da imajo več strank, a vse ne dajo toliko dela, kolikor stane uprava. Veliko imamo okrajev s 60 občinami, zopet veliko s 30, pa tudi take z 10 imi; njih upravni stroški pa so bogostokrat uprav nasprotni. Tudi imamo okraje, kjer je »središče« pol ure od okrajne meje, na drugo stran pa je 5 do 6 ur hoda; zopet imamo okraje, kjer potuje občinstvo preko tuje zemlje, da pride v uradišče, ne da bi omenil Šumberak pri Metliki ali mejo pri Štjaku na Vipavskem. Vse to so ostanki onih časov, ko so se zlagala graščinska posestva v posamezne okraje. Danes ti obziri ne veljajo več!

Ako je davčni okraj tako majhen, da je po zgoranjem vzgledu pasiven, tedaj naredimo tako, kakor so naredili Predarci ob Bodenskem jezeru: Feldkirch je sodno uradišče, Bregenca politično in finančno Dornbirn pa industrijalno s trg, in obrt, zbornico. Tako ima vsa deželica vse in vsak kraj nekaj.

Pravilna določitev uradišča pa je važna tudi iz političnih in prometnih ozirov: uradišče ob robu okraja je živa nesmisel, ker podražuje potovanje in poslabšuje nadzorstvo. Kakor mora biti volaška uprava na strateško važnih križiščih, tako mora biti civilna uprava v gospodarskih središčih, kjer koristi in je priročna ljudstvu, a hkratu sebi olajšuje upravne stroške. Nikakor pa ni prav, vse siliti le v en kraj, temveč je treba porazdeliti tako in tja, kjer dotični urad in inštitut najbolj ustrežata svoji nalogi. S tega stališča bo treba meje starih kronovin in komitatov popolnoma razdeliti in uvesti nove **gospodarsko - zemljepisne** točke, ki pa bodo s finančnega stališča tudi aktivne. Dandanes imamo celo vrsto pasivnih uradišč, ki kriče, naj se jih odpravi!

Isto velja za državno mejo! Ob meji se je raztrgala gospodarska mreža; zato je treba petle zavezati s poštnimi, železnimi, avtomobili, mostovi in primerno trgovinsko podjetnostjo. Ljudstvo namreč nima ne tiste inteligence, ne ljubezni, da bi upoštevalo skupnost, temveč se briga le za svoje lokalne razmere.

K zgoranji opazki o upravni pasivnosti realnih davkov mi porečete: povišajmo jih in stvar bo v redu! Deloma imate prav, kajti 30.000 K razredovine za 140 občin

Zato se moramo zdati vsi ostali Slovenci, posebno pa še javni nameščenci v Jugoslaviji s podvojeno resnostjo in marljivostjo poprijeti javnega dela. Delati moramo tudi v svojem prostem času vsak po svoje za splošni narodni blagor da dvignemo odporno moč Slovencev ter da čim prej rešimo zaslužni brate in sestre. Priljavljamo se na čas, ko prežemo tuje tlačitelje z naše zemlje! Stori-mo vse, da pripomremo sebi in vsemu narodu zopet do ugleda in moči, ki so nam ju lahkomiselno zapravili nekateri brezvestneži v preveliki skrbi za svoj nenasitni trebuh! — Te besede so namenjene v prvi vrsti onim, ki so bili poklicani in plačani, da bi utrievali in zidali, a so le podirali! Nove volitve nas morajo rešiti teh škodljivcev ter nam prinesiti narodnih mož značajnih, načel ieklenih, nemainih.

ie manj kot bagatela; a izvzeti treba najemarino, ki naj bi se zvišala le za udobna stanovanja in podobno; srednja in mala stanovanja se ne smejo podražiti, ker bi nam prinesla le draginjo, likt povišanju cen premoga in železniških tarifov. Torej: **Edino rentabil'teta finančnih uradov je odlošljiva v porazdelitvi državne uprave!**

I. L. (Ljubljana):

Narobe svet.*

Tekom svetovne vojne je čutila avstrijska uprava potrebo, zvišati pretemke svojim nastavlencem. Zgodilo se je to najprej na ta način, da so se priznali enkratni draginjski prispevki pozneje pa izplačevale mesečne draginjske doklade. Že tedaj je storila avstrijska uprava usodopolni korak, da se je začela pri priznavanju teh prispevkov in teh doklad ozirati — spočetka bolj prikrito in bojazljivo, pozneje pa že bolj očitno in pogumno — v prvi vrsti na rodbinske člane osobja ter je razdelila uslužbenca na več razredov, (samci, oženjeni, vdovci itd.)

Vpeljala je na ta način alimentacijsko načelo v plačevanje uslužbencev, ki obstoja v tem, da se nastavljenca ne plačuje po kakovosti, po obsegu, po odgovornosti njegovega opravljanega dela, marveč po številu njegovih rodbinskih članov: čim večja rodbina, tem večja plača pri sicer morda enakem, največkrat pa manj vrednem delu. Namen te uredbe je bil prozoren in je obstojal pač v tem, da se zlasti v nižjem uradništvu obstoječa nezadovolnost z vojno omeji in nekako paralizira. Vzlic vtihotapljenemu alimentacijskemu principu je obstojal vendar še vedno hierarhični razloček med posameznimi čini in prejemki so bili tako preračunani, — vsaj začetkoma, da vobče celokupni dohodki nižjega činovnega razreda niso presegali celokupnih dohodkov višjega. — izvzemši morda kake prav posebno izvanredne slučaje.

Uprava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se je držala v svojih dveh prvotnih naredbah z dne 11. IV. 1919, U. I. p. 256 in 18. IX. 1919, U. I. p. 443, tudi še avstrijske razporedbe z 8 razredi, v katere je delila svoje državne (prečanske) uslužbenca.

A že z naredbo z dne 16. XII. 1919, U. I. p. 701, je to razporedbo zapustila, ter uvedla povišbo doklad po činovnih razredih in sicer v stopnievalnih odstotkih za najnižji razred največ (120 %), za najvišji razred najmanj (40 %). Posledica te famozne »regulacije« se je takoj pokazala na ta način, da je od tedaj naprej prejel n. pr. vratar deželnega sodišča več

* G. I. L. načelnja načelno važno vprašanje, ki se bo moralo definitivno rešiti z novo službeno pragmatiko. Kakor v zadnji številki g. M. Bregar, stoji g. I. L. na stališču, da je treba o našem uradniškem problemu in njega sanaciji temeljitega razmišljanja. Jasno je, da vse noge ne gredo v isti škorenj in vse glave ne pod isti klobuk. Otvarjamo torej debato sine ira et studio. Premet, ki se tiče seveda šele bodočnosti, je resen, a razpravljati se da o njem že danes z raznih stališč. Prosimo torej, da se gg. tovariši javne diskusije udeležujejo stvarno in mirno, saj več glav več ve, več oči več vidi. Iščimo pa vsi resnico in pravico! Ko se vrnejo redne razmere v državi, moramo priti tudi v uradniškem vprašanju do reda. A pripravljati se moramo na ta red že sedaj. Op. ured.

plače, nego sodni nadsvetnik, deželno-vladni kancelist več, nego okrajni glavar itd. itd.

Da se v stvari nekaj ne ulema, je slutiti pač zakonodajalec a priori sam, ker je napravil nekaj vozela v členu 2. te naredbre, rekoč da uslužbenci z manjšimi rednimi plačami ne smejo dobivati več prejemkov, nego uslužbenci z večimi rednimi plačami, ki imajo enako število rodbinskih članov. Ta vozela pa v tej obliki seveda ni mogel imeti zaželjenega učinka in ni mogel zabraniti, da so začeli izpiniti razločki med činovnimi razredi, ker je bil ta razloček z zgoraj citiranimi prvotnimi uredbama, katerima je manikal ta vozela. — Takorekoč že izbrisan.

(Dalje prihodnjič.)

Vestnik.

Pozor. Ponovno prosimo vse c. gg. naročnike, ki so se preselili iz Koroške, da nam nemudoma naznanijo svoja nova bivališča, da jim moremo list redno pošiljati.

Sodnim poduradnikom in slugam v vednost. Deželna vlada v Ljubljani je dovolila z dne 9. novembra 1920, števil. 11.519/preds., društvo »Sodnih poduradnikov in slug za Slovenijo« v Ljubljani. Ustanovni občni zbor se vrši dne 5. decembra 1920 ob 14 in pol uri v sodnem posloplju v sobi števil. 19. Rešila se bodo tudi druga važna stanovska vprašanja; radi tega naj se g. tovariši iz Slovenije občnega zbora v obilnem številu udeležijo. Vpisnina znaša 7 K in članarina mesečno 3 K. Začasni odbor.

Užitniški uslužbenci so največji reveži v državi SHS. Živijo od samih obljub raznih predpostavljenih. Kot dokaz naj služi dejstvo: 1. da dobivajo plačo mesečno za nazaj in 2. da dobivajo nad 100% manj, kakor navadni državni sluga. Zatorej prosim v imenu vseh užitniških uslužbencev fin. delegacijo, narodne poslance, socialno skrbstvo in sploh vsa človeška srca, pomagajte nam, usmilito se nas, naših žen in naših nedolžnih, lačnih otrok! Merodajni krogi! V čem smo se pregrešili, da nas zapostavljate pod navadne sluga? Kaj so Vam napravile naše žene, da jih mučite z lakoto? Kaj so zakrivilili naši nedolžni otroci, da jim ne privoščite kruha? To je trpinčenje ljudi in nedolžnih otrok! Prosim vse merodajne kroge, da nam priskočijo na pomoč; apeliramo na vsa dobra srca, da nam po možnosti pomagajo v obupnem stanju. Doline, pokrite nas, gore, padite na nas! — Užitniški uslužbenec v obupu.

Pragmatiziranje nepragmatičnega poštnege uradništva. Na odločno in solidarno zahtevo poštne organizacije se je ministrstvo vendar odločilo, da popravi krivico, ki se je godila nepragmatičnemu poštnege uradništva napram uradništvu drugih resortov z isto in celo manjšo predizobrazbo. Z odlokom z dne 29. novembra 1920, števil. 32.591 ministrstva pošte in brzovanja se ima takoj izvesti pragmatizacija nepragmatičnega poštnege uradništva na podlagi § 52. službene pragmatike iz l. 1914. in uvrstiti v skupino D državnih uradnikov. Osnutek pragmatizacije razpošljemo vsem uradom. — Zveza poštnege organizacije za Slovenijo v Ljubljani.

Tiskovni sklad. G. Joža Šterbenc, davč. pripravnik v Gor. Radgoni poslal nam je za tiskovni sklad svoto 159 K, nabrano pri različnih prilikah; uradništvo v Kozjem pa nam je nakazalo svoto

136 K, nabrano po 1/3 ob priliki veselega večera, po 2/3 pa potom nabiranja prispevkov za tiskovni sklad. Vsem nabiralcem in darovalcem srčna hvala!

Zahvala. Podpisani se tem potom najiskrenejše zahvaljujem vsem cenj. stanovskim tovarišem v Celju, Ljubljani in Mariboru, ki so mi v moji in moje družine dolgotrajni boleznaj izkazali na katerikoli način svojo pomoč in jim ključem: »Bog povrnil!« — V Celju, 18. novembra 1920. — Fran Jelen, stražnik in t. č. predsednik društva drž. varu. straže itd. za podružnico v Celju.

Ministar Kukovec i pragmatika Družnajo, da je ministar za socialno skrb g. dr. Kukovec povjerio načelniku u svojem ministarstvu g. Petroviću, da konačno redigira osnovu pragmatike, koja se je nedavno raspravila u komisiji za izradbu pragmatike. Prema tomu se čini, da g. ministar Kukovec došao je do uvjerenja, da se ne može dalje odlagati pitanje pragmatike, koju treba u najkraće vrijeme u život provesti. Nu pri tom će sigurno opet naići na protivštine kod onih ministara, koji zabacuju kvalificiranje činovnika. To će biti opet dokazom, da nismo samo geografski susjedi Arbanasa, već da smo i u pitanju pragmatike odijeljeni od kulturne Evrope.

Za naše male. V knjigotržnici Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani je izšla mladinska igra v 3 dejanjih »Tončkove sanje na Miklavžev večer«, ki jo je spisal sotrudnik naših stanovskih organizacij g. Fr. Rojec. Lično vezana knjiga ima 128 strani, 10 podob in stane 20 K. To je prva slovenska igra s podobami in bo jako prikladna za Miklavževu in božično darilo slovenski mladini. Zato jo toplo priporočamo v nakup.

Prečitajte v svojo korist

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani, preje Vzajemno podporno društvo, opozarja javne uslužbence in posestnike, ki imajo dolgove v Avstriji, da si lahko s takojšnjo poravnavo tega dolga za dobro polovico zmanjšajo svoj dolg, ker je kurz avstr. krone sedaj še nizek. Vse transakcije izvede zadruga sama in sicer le proti povrnitvi faktičnih stroškov.

Zadruga je soliden denarni zavod; posojila na posestvo po 5 1/2%, na osebni kredit po 6%, mala mesečna odplačila.

Zahtevajte prospekt!

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%.

BARVA ■■■ KEMIČNO ■■■ ČISTI

vsakovrstno lase, oblike

18-3

PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) SVETLOLIKA ovratnike, zapestnice in srajce

Tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4. — — — — LJUBLJANA, Podružnica Selenburgova ulica 3.

Podružnice: MARIBOR — NOVO MESTO.

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3,

Dvorska 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.

Popravila točno in ceno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

